

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж4 129/20
7.9.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судије Сање Агатоновић, председника већа и судија Весне Секулић и Данице Косовац, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., ..., чији је пуномоћник Иван Милосављевић, адвокат из Смедерева, Улица 17. октобра број 2, локал 6, против тужене “Нишке телевизије” д.о.о. Ниш, са седиштем у Нишу – општина Медијана, Војводе Мишића 50/1, чији је пуномоћник Тања Савић, адвокат из Ниша, Синђелићев трг 1, ради утврђења повреде ауторског права и накнаде штете, одлучујући о жалби тужене изјављеној против пресуде Вишег суда у Београду П4 105/18 од 6.7.2020. године и жалби тужиоца изјављеној против допунског решења истог суда П4 105/18 од 2.11.2020. године, у седници већа одржаној дана 7.9.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована жалба тужене и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Вишег суда у Београду П4 105/18 од 6.7.2020. године у првом, другом, трећем, петом, шестом и осмом ставу изреке.

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Вишег суда у Београду П4 105/18 од 6.7.2020. године у седмом ставу изреке тако што се обавезује тужена “Нишка телевизија” д.о.о. Ниш, са седиштем у Нишу да у року од 30 дана од правноснажности пресуде објави увод и изреку пресуде на главној страни на интернет страници на адреси <http://www.ntv.rs/>, све у складу са одредбама Закона о заштити података о личности (“Службени гласник РС” 87/18), док се одбија као неоснован тужбени захтев тужиоца да тужена на исти начин објави преостали део означене првостепене пресуде.

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ допунско решење Вишег суда у Београду П4 105/18 од 2.11.2020. године, тако што се **ОБАВЕЗУЈЕ** тужена “Нишка телевизија” д.о.о. Ниш, са седиштем у Нишу, да тужиоцу АА из, на име трошкова првостепеног поступка исплати износ од 4.500,00 динара са законском затезном каматом од извршности одлуке, па до исплате, у року од 15 дана од дана пријема преписа ове пресуде.

ОДБИЈАЈУ СЕ као неосновани захтеви тужиоца и тужене за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду П4 105/18 од 6.7.2020. године, првим ставом изреке одбијен је као неоснован приговор месне ненадлежности Вишег суда у Београду. Другим ставом изреке усвојен је тужбени захтев, па је утврђено да је тужена повредила морална и имовинска ауторска права тужиоца тако што је дана ... године на својој интернет презентацији на адреси ... неовлашћено и јавно саопштила ауторско дело, јавно саопштила ауторско дело без назначења имена тужиоца као аутора и ауторско дело јавно саопштила у непотпуној форми – фотографију “...” сачињену дана ... године, забележену на дигиталном негативу:”ИМГ_6914”, димензија 3504 x 2336 пиксела и укупне меморије 8,21 мб у месту Лозовик приликом сеоске манифестације “Лазарице”. Трећим ставом изреке делимично је усвојен тужбени захтев, па је обавезана тужена да тужиоцу на име накнаде имовинске штете због повреде ауторског права исплати износ од 70.542,00 динара, са законском затезном каматом од дана пресуђења 6.7.2020. године, па до исплате. Четвртим ставом изреке одбијен је као неоснован тужбени захтев у делу за накнаду имовинске штете због повреде ауторског права преко досуђеног износа за износ од још 1.458,00 динара, са законском затезном каматом од 6.7.2020. године, до исплате. Петим ставом изреке обавезана је тужена да тужиоцу на име накнаде неимовинске штете због повреде моралног права аутора јавним саопштавањем ауторског дела тужиоца – означене фотографије без назначења имена аутора исплати износ од 14.000,00 динара, са законском затезном каматом од дана пресуђења 6.7.2020. године, па до исплате. Шестим ставом изреке обавезана је тужена да тужиоцу на име накнаде неимовинске штете због повреде моралног права аутора јавним саопштавањем ауторског дела тужиоца – означене фотографије у непотпуној форми исплати износ 14.000,00 динара, са законском затезном каматом од дана пресуђења 6.7.2020. године, па до исплате. Седмим ставом изреке обавезана је тужена да у року од 30 дана од правноснажности пресуде објави пресуду на главној страни на интернет страници на адреси <http://www.ntv.rs/>. Осмим ставом изреке обавезана је тужена да тужиоцу на име трошкова поступка исплати износ од 40.300,00 динара са законском затезном каматом од дана извршности, па до исплате. Деветим ставом изреке одбијен је као неоснован захтев тужиоца за исплату законске затезне камате на досуђене трошкове поступка за период од пресуђења до извршности.

Допунским решењем Вишег суда у Београду П4 105/18 од 2.11.2020. године одбијен је као неоснован захтев тужиоца за накнаду трошкова парничног поступка на име заступања на једном неодржаном рочишту у износу од 4.500,00 динара, као и на име трошкова превоза пуномоћника тужиоца у износу од 18.000,00 динара.

Благовремено изјављеном жалбом тужена је побијала првостепену пресуду из свих разлога прописаних чланом 373 став 1 Закона о парничном поступку (“Службени гласник РС”, бр. 72/11...18/20) у првом, другом, трећем, петом, шестом, седмом и осмом ставу изреке. Трошкове другостепеног поступка опредељено је тражила.

Благовремено изјављеном жалбом због битне повреде одредаба парничног

поступка тужилац је побијао допунско решење Вишег суда у Београду П4 105/18 од 2.11.2020. године. Трошкове другостепеног поступка опредељено је тражио.

Испитујући правилност првостепене пресуде у побијаном делу и допунског решења, сагласно овлашћењима предвиђеним чланом 386 у вези са чланом 402 Закона о парничном поступку, Апелациони суд је оценио да су жалбе тужиоца и тужене делимично основане.

У проведеном поступку нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 1, 2, 3, 5, 7 и 9 Закона о парничном поступку на које Апелациони суд пази по службеној дужности, а изрека првостепене пресуде у потврђујућем делу је јасна и у њеном образложењу су дати потпуни разлози о битним чињеницама, који су сагласни са изведеним доказима, због чега се она неосновано жалбом тужене побија и због битних повреда одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 12 Закона о парничном поступку.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је аутор фотографије “Лазарице у башти”, објављене на порталу тужене у оквиру текста “... (ВИДЕО)”. Према дигиталном фајлу фотографије, иста је настала дана године, снимљена је апаратом “Canon EOS 20D”, серијског броја ... у резолуцији 3504 x 2336, величина фајла 8,21 мегабајта. Тужена је објавила ауторско дело тужиоца – описану фотографију, без сагласности аутора, без назначења имена аутора и у непотпуној форми – исечен је део фотографије и недостаје име аутора – тужиоца.

Према исказу тужиоца, саслушаног у својству парничне странке, предметна фотографија настала је године за време манифестације “Лазарица” у селу Лозовик. Тужилац је у току ... године претрагом интернета сазнао да је тужена неовлашћено и јавно саопштила означену фотографију без назначења имена тужиоца као аутора, кроповану на тај начин што је исечен део фотографије у доњем делу где је наведено његово име и презиме и година када је фотографија настала, а иста је објављена у чланку “...” у склопу извештавања тужене о догађају у селу Доње Међурово. Тужилац се осећао лоше због објављивања фотографије у измењеној форми и без његовог потписа, као и због чињенице да је неко присвојио његов рад, а ради њеног сачињавања предузео је радње као што су контактирање и консултације са организатором манифестације, те одлазак на лице места ради фотографисања. Фотографија се још увек налази на интернет порталу тужене.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је разматрајући прво приговор месне надлежности оценио да исти није основан, имајући у виду да је надлежност Вишег суда у Београду заснована на основу члана 4 став 3 Закона о седиштима и подручјима судова и јавних тужилаштава. Разматрајући приговор застарелости потраживања у складу са чланом 376 став 1 Закона о облигационим односима оценио је да је исти неоснован, јер је тужилац у другој половини 2016. године уочио спорну фотографију на веб порталу тужене, а тужба је поднета дана 19.4.2018. године, пре истека рока застарелости од три године. Након тога, првостепени суд је у складу са члановима 2 став 1 и 2 тачка 9, 9 став 1, 2 и 3, 15, 16 став 1, 17, 19, 20 став 1, 30, 31, 204, 205 став 1, 2, 3, 4, 5 и 6 Закона о ауторским и сродним правима (“Службени гласник РС”, бр. 104/9...29/16), разматрајући приговор

недостатка активне легитимације оценио да је исти неоснован, пошто је увидом у дигиталну презентацију предметне фотографије, достављене од стране тужиоца утврдио да је идентична приложеној верзији достављеној уз тужбу, да тужилац поседује оригиналан дигитални фајл у пуној резолуцији и да из исказа тужиоца произлази када и на који начин је настала предметна фотографија, тако да је на несумњив начин утврђено да је тужилац аутор фотографије “Лазарице у башти” на којој су приказане девојке у народној ношњи како дефилију сеоским путем. Првостепени суд је закључио да је тужена објављивањем фотографије тужиоца без сагласности тужиоца и без означавања имена тужиоца као аутора, у непотпуној форми, повредила ауторска права тужиоца, имовинска и морална – право на назначење имена аутора и заштиту интегритета дела, па је у складу са чланом 206 истог закона и чланом 200 Закона о облигационим односима, а водећи рачуна о прегледу минималних цена фотографија Удружења ликовних уметника примењених уметности и дизајнера Србије (УЛУПУДС) обавезао тужену на накнаду материјалне и нематеријалне штете са законском затезном каматом од 6.7.2020. године, као дана доношења првостепене пресуде, па до исплате. У преосталом делу преко досуђеног за износ од још 1.458,00 динара првостепени суд је одбио као неоснован тужбени захтев, док је у складу са чланом 205 став 1 тачка 6 Закона о ауторским и сродним правима обавезао тужену на објављивање пресуде о њеном трошку, имајући у виду да је усвојио тужбени захтев тужиоца.

Према оцени Апелационог суда првостепени суд је на правилно и потпуно утврђено чињенично стање правилно применио материјално право, дајући за своју одлуку у потврђујућем делу разлоге које у целости прихвата Апелациони суд и сходно члану 396 став 2 Закона о парничном поступку, на исте упућује.

Неосновано се жалбом тужене указује на учињену битну повреду одредаба парничног поступка и члана 374 став 2 тачка 12 Закона о парничном поступку – да побијана пресуда нема разлога о одлучним чињеницама које се односе на ауторство тужиоца.

Одредбом члана 2 став 1 и став 2 тачка 6 и 9 Закона о ауторском и сродним правима прописано је да је ауторско дело оригинална духовна творевина аутора, изражена у одређеној форми, без обзира на његову уметничку, научну или другу вредност, његову намену, величину, садржину или начин испољавања, те да се ауторском делом сматрају нарочито дела ликовне уметности (слике, цртежи, скице, графике, скулптуре и др.), као и фотографије, тако да закон штити свако па и обично фотографско дело укључујући аматерска дела.

Одредбом члана 9 став 1 Закона о ауторском и сродним правима прописано је да је аутор физичко лице које је створило ауторско дело. Ставом 2 истог члана прописано је да се аутором сматра лице чије су име, псеудоним или знак назначени на примерцима дела или наведени приликом објављивања дела, док се не докаже друкчије. Ставом 3 истог члана прописано је да је аутор дела носилац ауторског права.

Одредбом члана 207 став 1 Закона о ауторском и сродним правима прописано је да независно од одредбе члана 9 став 2 овог закона, ако је име тужиоца назначено на примерку или другом облику материјализације ауторског дела, он ће се сматрати

носиоцем ауторског права на том делу, док се не докаже друкчије.

Неосновано се жалбом тужене указује да је првостепени суд пропустио да правилно утврди чињенично стање, наводима да током поступка није утврђено да се ради о оригиналном делу тиме што није утврђено да је тужилац власник дигиталног фајла који је приложио, нити да је регистровао право власништва на фотографији. Тужилац је за своје тврдње да је аутор предметне фотографије саопштене на сајту туженог приложио оригинални дигитални фајл у који је првостепени суд извршио увид, као и извод са интернет сајта <http://www.ntv.rs/>, где је иста објављена дана ... године, што је потврђено исказом тужиоца, саслушаног у својству парничне странке, па је првостепени суд правилно оценио да је спорна фотографија ауторско дело тужиоца, које је предмет заштите у овом спору, а постоји и законска претпоставка сходно члану 9 став 1 и 2 у вези са чланом 207 став 1 Закона о ауторским и сродним правима да је аутор физичко лице које је створило ауторско дело. Тужена за изнету тврдњу да спорна фотографија не представља ауторско дело тужиоца до закључења главне расправе није пружила доказе, јер је терет доказивања те чињенице у смислу одредбе члана 228 и 231 Закона о парничном поступку на страни туженог. У конкретном случају, тужилац је доказао да се ради о ауторском делу – оригиналној духовној творевини и шта представља његово ауторско дело у складу са одредбама чланова 2 и 6 Закона о ауторском и сродним правима.

По оцени овога суда, правилно је становиште првостепеног суда да је тужена повредила право на назначење имена и право на заштиту интегритета дела, односно морална ауторска права тужиоца чиме му је нанела неимовинску штету, као и имовинска права тужиоца као аутора. У складу са одредбом члана 15 Закона о ауторском и сродним правима (“Службени гласник РС” бр. 104/2009...29/2016 – одлука УС), који је важио у време извршене повреде права, аутор има искључива право да његово име, псеудоним или знак буду назначени на сваком примерку дела, односно наведени приликом сваког јавног саопштавања дела, изузев ако је то с обзиром на конкретни облик јавног саопштавања дела, технички немогуће или нецелисходно. Одредбом члана 17 тачка 1 – 3 истог закона прописано је да аутор има искључиво право да штити интегритет свога дела, и то нарочито када се супротставља изменама свога дела од стране неовлашћених лица; да се супротставља јавном саопштавању свог дела у измењеној или непотпуној форми водећи рачуна о конкретном техничком облику саопштавања дела и доброј пословној пракси и даје дозволу за прераду свог дела. Сходно одредби члана 19 Закона о ауторском и сродним правима аутор има право на економско искоришћавање свога дела, те за свако искоришћавање ауторског дела од стране другог лица аутору припада накнада. У ситуацији када је тужена објавила предметну фотографију без сагласности тужиоца, без назнаке његовог имена као аутора, у непотпуној, односно измењеној форми, тужилац има право на накнаду имовинске и неимовинске штете због повреде права на економско искоришћавање дела и права на назначење имена и заштиту интегритета дела, као видова остварења и заштите моралних и имовинских права аутора. Како тужена није тужиоцу платио накнаду за (неовлашћено) саопштавање његовог ауторског дела, то је побиијаном одлуком, на основу члана 205 Закона о ауторском и сродним правима, правилно обавезана тужена да тужиоцу исплати накнаду имовинске штете, која је утврђена у висини минималне цене фотографија према ценовнику УЛУПУДС. Првостепени суд је у конкретном случају досудио увећање за 200% због глобалног коришћења

фотографије, будући да је спорна фотографија објављена на интернет страници и да је учињена доступном неограниченом броју корисника ван Републике Србије, а другостепени суд је одлуку прихватио као правилну, јер је висина обештећења идентична висини цене према ценовнику УЛУПУДС важећем на дан пресуђења. Висина правичне накнаде неимовинске штете, по оцени овог суда правилно је одмерена и у свему је у складу са одредбом члана 200 Закона о облигационим односима, а првостепени суд је правилно ценио све околности случаја, налазећи да исте оправдавају досуђивање накнаде адекватне значају повређеног добра и циљу коме она служи, те друштвеној сврси обештећења и да представљају одговорајућу сатисфакцију тужиоцу.

Без утицаја је жалбено указивање тужене да тужилац није доказао да је објављивањем спорне фотографије претрпео имовинску и неимовинску штету, јер своје право није заштитио код надлежних органа и није био познат јавности као аутор фотографије, имајући у виду да питање постојања ауторског дела у смислу члана 2 Закона о ауторским и сродним правима представља правно питање. У конкретном случају, првостепени суд је правилно оценио да се ради о ауторском делу, као и да тужена није пружила доказ да је од тужиоца прибавила одобрење за саопштавање спорне фотографије, већ је без дозволе тужиоца, као аутора, јавно саопштила предметну фотографију, без означавања имена или псеудонима тужиоца, па је правилан закључак првостепеног суда да тужилац има право на накнаду имовинске и неимовинске штете због повреде права на економско искоришћавање дела и права на назначење имена, као видова остварења и заштите моралних и имовинских права аутора.

Правилном применом чланова 153 и 154 Закона о парничном поступку првостепени суд је одлучио о трошковима парничног поступка, чију висину је определио сагласно одредбама Адвокатске тарифе и Таксене тарифе важећим у време пресуђења.

На основу изложеног, применом одредбе члана 390 у вези са чланом 401 тачка 2 и чланом 387 став 1 тачка 2 Закона о парничном поступку одлучено је као у првом ставу изреке ове пресуде.

Међутим, основано се жалбом тужене указује на погрешну примену материјалног права у погледу одлуке садржане у седмом ставу изреке првостепене пресуде.

Објављивање увода и изреке правноснажне пресуде адекватно је средство заштите повређеног права којим се у конкретном случају отклањају негативане последице, будући да објављивање пресуде у целости, с обзиром на њену садржину (наводи странака, оцена доказа, правна аргументација), не би допринело задовољењу тужиоца у већој мери. При јавном објављивању морају се применити одредбе Закона о заштити података о личности (“Службени гласник РС” 87/18).

Из наведених разлога применом члана 387 став 1 тачка 5 у вези са чланом 394 тачка 4 Закона о парничном поступку одлучено је као у другом ставу изреке ове пресуде.

Према разлозима побијаног допунског решења од 2.11.2020. године, тужилац сходно одредбама члана 155 Закона о парничном поступку и члановима 7 и 9 Правилника о накнади трошкова у судским поступцима нема право на накнаду трошкова у износу од 4.500,00 динара за приступ адвоката на неодржано рочиште дана 24.9.2019. године, будући да исто није одржано због избора поступајуће судије за другостепени суд, а не кривицом тужене. Такође, нема право на тражене путне трошкове ангажованог пуномоћника, јер се ради о стварним трошковима који се морају доказати достављањем аутобуске карте или другим доказима, што тужилац није учинио.

Супротно наводима жалбе тужиоца, првостепени суд је у побијаном допунском решењу дао довољно јасне разлоге због којих сматра да тужиоцу не припадају трошкови превоза, које прихвата и Апелациони суд, јер према стању у списима пуномоћник тужиоца није доставио доказе да је те трошкове заиста имао. Тужилац би имао право на накнаду тражених трошкова превоза до седишта суда ради саслушања у својству странке, али уз услов да је доставио доказ о цени аутобуске карте, па се жалбом тужиоца и у овом делу одлука првостепеног суда неосновано побија.

Међутим, основано се жалбом тужиоца указује да је првостепени суд пропустио да тужиоцу поред досуђених трошкова, досуди и трошкове за заступање на једном неодржаном рочишту. Према стању у списима, пуномоћник тужиоца је на рочишту од 10.2.2020. године када је закључена главна расправа трошкове опредељено тражио у складу са одредбом члана 163 став 2 Закона о парничном поступку и то за приступ на једно неодржано рочиште од 4.500,00 динара, па тужилац има право на накнаду трошкова за неодржано рочиште од 24.9.2019. године на које је приступио пуномоћник тужиоца, јер исти представљају нужан и потребан трошак за тужиоца ради вођења парнице у смислу члана 154 став 1 Закона о парничном поступку.

Са изложеног, ожалбено допунско решење је применом одредбе члана 401 тачка 3 Закона о преиначено одлуком садржаном у трећем ставу изреке.

Како тужена није успела у жалбеном поступку, а тужилац је у жалбеном поступку успео у сразмерно незнатном делу, то су сходно члану 165 став 1 Закона о парничном поступку њихови захтеви за накнаду трошкова другостепеног поступка одбијени као неосновани, одлуком садржаном у четвртном ставу изреке.

Председник већа-судија
Сања Агатоновић, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић